

Slovo na úvod

V novém vydání aktualit vám přinášíme informace o činnosti semenářské kontroly, zajímavosti z některých zahraničních služebních cest, výsledky z kontroly sadby brambor a současně pokyny pro nové dovozy sadby k výsadbě v roce 2009.

Při následných kontrolách osiva uvedeného do oběhu formou vegetačních zkoušek v Přerově nad Labem byly zjištěny závažné nedostatky v odrůdové pravosti a čistotě partií u osiva obilnin. Po dořešení jednotlivých proble-

matických partií vás budeme informovat sumární tabulkou v příštím čísle. Ukazuje se, že tato kontrola má své opodstatnění a je připraven plán odběru vzorků pro letošní podzim i jaro 2009.

V průběhu letošního roku by mělo dojít také ke změně hodnocení kruhových testů pově-

řených osob a při kontrolách laboratoří se zaměříme na problematické zkoušky, zejména na vlhkost.

Ing. Barbora Dobiášová
ředitelka odboru osiv a sadby

Školení pro pracovníky semenářských laboratoří

V týdnu od 9. 6. do 13. 6. 2008 se konaly dva cykly školení pro pracovníky semenářských laboratoří. Vzhledem k tomu, že většina účastníků již podobná školení absolvovala v předchozích letech, zařadili jsme do programu větší podíl přednášek s názornými ukázkami. Bohužel se nepodařilo připra-

vít sborník přednášek ke všem tématům v programu, a tak předpokládáme, že shromážděný fotografický materiál setřídíme a vybe-

reme z něho pouze dobré a názorné obrázky a ty pak použijeme do nových publikací a školicích materiálů

Školení semenářských laboratoří

2002 - Seč, Junior-centrum

2004 - Seč, Junior-centrum

2006 - Seč, hotel Jezerka

2008 - Seč, Junior-centrum

pro semenářské laboratoře. Momentálně je v přípravě příručka ke klíčivosti luskovin, zejména pak hrachu setého. Dále bychom chtěli

pokračovat dalšími příručkami, a to přehledem vadných klíčenců u obilovin, olejnin (zejména řepky a hořčice bílé). V pozadí by neměly zůstat ani příručky k dalším zkouškám a zejména pak k některým méně používaným metodám při stanovení základních osivových hodnot.

Novinkou letošního školení je certifikát o jeho absolvování, který byl rozeslán ve druhé polovině července.

Ing. Barbora Dobiášová

Uvnitř tohoto vydání:

Zpráva z výročního zasedání ISTA	2
Setkání semenářských certifikačních autorit zemí EU a EFTA/EAA	3
Výsledky kontroly sadby brambor jiné země původu	3
Pokyn k odběru vzorků sadby brambor jiné země původu	4
Novelizace semenářské legislativy	4

Nejdůležitější body:

- Setkání semenářských certifikačních autorit zemí EU a EFTA/EAA se konalo v Estonsku
- Proběhlo zasedání ISTA
- Kontrola sadby brambor
- Práce na novelizaci semenářských předpisů pokračují

Ve dnech 15.—19. 6. 2008 se konalo pravidelné výroční zasedání ISTA v Boloni. Program jednání byl doplněn také informacemi o výzkumném ústavu v Boloni LaRAS a doprovodným seminářem. V rámci vlastního výročního zasedání účastníci vyslechli zprávy ze všech pracovních výborů a pracovních skupin. V aktualitách přinášíme informace pouze z některých:

Sekce I

Zpráva z komise pro zkoušku čistoty

Úvod nové metody profukování, která by měla srovnat ISTA a AOSA metodu a popř. zjednodušit kalibraci. Rozšířit zkoušku o *Solanum nigrum*. V pravidlech upravit kapitolu 11, PSD pro *Panicum*, hlášení výsledků a čistotu směsí. Uvedení *Kontroly kalibračních vzorků* a *Detekce Orobanche spp. semen* jako doprovodné příručky k pravidlům. Mezi speciální projekty spadají *Instrukce pro užití univerzálního seznamu druhů*.

Zpráva z komise pro zkoušku klíčivosti

Návrh užití kombinace filtrační papír x písek pro hrách, slunečnici, sóju, fazole, kukuřici a bavlnu. Rozšíření zkoušky o druhy *Solanum nigrum* a *Brachiaria brizantha*. Kontrola specifikací na požadavky na růstová média. Rozšíření příručky o hodnocení nevyklíčených semen a nekrotických tkání. Letos se budou konat dva semináře: Taiwan a Kenya.

Zpráva z komise pro zkoušku vlhkosti

Kontrola vlivu velikosti částic vzorku na výsledek zkoušky. Dokončená příručka vlhkosti. Ověření metody u nových druhů. Vydávají se doplňující vědecké publikace o tolerancích ve vlhkosti, šrotování a srovnávací zkoušky. Následující seminář je letos v Kenya a příští rok v Austrálii spolu s klíčivostí a tetrazoliem.

Sekce II

Zpráva z komise pro zkoušení zdravotních stavů

Byla vydaná nová příručka pro zkoušení zdravotních stavů osiva. Proběhl jeden seminář v Pretórii (JAR) spolu s 6. ISTA symposiem zkoušení zdravotních stavů; další, kombinovaný se statistickou komisí, bude probíhat v září v Edinburghu. V letošním roce je naplánovaných šest projektů: srovnávací zkoušky *Aphelenchoides besseyi/Oriza sativa*, *Pyrenophora spp./Hordeum vulgare*, *SqMV/Cucumis melo*, *Sclerotinia sclerotiorum/Phaseolus vulgaris*, alter-

nativa k 2,4D v metodě 7-004 a detekce a rozpoznávání *Tilletia caries* a *Tilletia controversa/Triticum aestivum* (hlavně v organickém zemědělství).

Zpráva z komise pro ověřování pravosti odrůdy

Vylepšená pravidla pro zkoušení hořkých semen lupin. V dubnu se konal v Německu seminář ohledně elektroforetických metod a polních pokusů na ověřování pravosti odrůdy. Za rok se bude konat seminář v Itálii, jehož cílem bude se soustředit na metody založené na bázi DNA. Mezi plánované projekty patří srovnávací zkoušky pro metody SDS-PAGE, APAGE, IEF pro *Triticum spp.*, *xTriticosecale* (a v následujícím období pro *Festuca spp.* a *Poa spp.*).

Sekce V

Zpráva komise pro vzorkování

Zvýšení maximální velikosti partie u čiroku. Na příští rok se plánuje zavedení nových metod pro kontejnery s novým typem vzorkovnice pro různé typy semen a aktualizace příručky pro vzorkování.

Sekce VI

Zpráva komise profesních zkoušek (ISTA kruhové testy)

Hodnocení proběhlých kruhových testů a identifikace nejčastějších problémů. Při klíčivosti se vyskytlo nejvíce problémů s prázdnými semeny. U čistoty všeobecně dělalo největší problém určit následující druhy plevelů: *Chloris gayana*, *Lolium sp.*, *Eleusine coracana*, *Polygonum*, *Galega orientalis*, *Erysium sp.* a *Melilotus albus*. Největší směrodatná odchylka ve výsledcích se vyskytla u zkoušek na *Panicum sp.*, nejmenší u *Medicago sp.* Při zkoušce klíčivosti, pokud se ukáží špatné výsledky, doporučuje se zkusit organická média. Pokud je klíčivost stále nízká, zažádejte o nový vzorek, neboť mohlo dojít k poškození při transportu. Seznam následujících kruhových testů je uveden v publikaci *ISTA Proficiency Test Programme* z 17. 1. 008.

Zpráva z programu auditu

V minulém roce proběhlo 41 auditů. Pro letošní rok je naplánováno 33 auditů. Audity fungují i jako poradce (kap. 17). Hodnotí a prověřuje zadání kruhových testů a prodej ISTA certifikátů. Součástí prověrky bylo vyplnění ISTA oranžových certifikátů za účelem odhalit chyby. Kopie či ručně vyplněné certifikáty nebylo možno hodnotit. Dbát na zadání, tj. uvádět pouze ty výsledky, o které bylo zažádáno. Nenechat žádné místo prázdné, ale vyplnit „not assessed“ nebo „not tested“. Ještě bude objasněno, kde se na certifikátu bude uvádět „original“, „duplicate“ nebo „provisional“.

Změny odsouhlasené na zasedání:

Odsouhlasily se změny v kap. 2, Vzorkování, tj. zvýšení maximální hmotnosti partie u 24 druhů na 30 000 kg, aby se vyrovnaly hmotnostem partií obilovin.

Zamítla se změna v kap. 3 ohledně hlášení výsledků (3.7), protože k její úpravě se váže dořešení souvisejících změn. V 3. kap se odsouhlasila změna frázování a formulace podkapitoly 3.2.1 čistá semena a 3.2.3 neškodné nečistoty.

Byla odložena změna v kap. 4 ohledně hlášení výsledků (4.7), jejímž cílem bylo snížit nejasnosti související s počtem desetinných míst.

V kap. 5. byla přijata nová verze metody, která kombinuje využití papíru a písku, a spolu s ní byly změněny všechny navazující části v kap. 5.

V kap. 6 se přijaly metody pro nové druhy: *Allium*, *Cucumis*, *Lactuca* a *Lycopersicon*.

V kap. 7 byla přijata nová metoda „Detection of *Aphelenchoides besseyi* on *Oryza sativa*“. Dále byly přijaty metody pro uvádění výsledků a „critical control point“ CCP analýza.

V kap. 8 byla přijata nová metoda pro zjišťování hořkých semen lupin (8.8.2) na základě výskytu či absence alkaloidu.

Kap. 17 se stává kap. 1 a byly odsouhlaseny drobné frázové a formální změny v podkapitole 1.1, 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4 a 1.2.5. Nejčastěji se jedná o změnu „autorizované“ na „akreditovanou“. Původní kap. 17.3 se přerozdělila do ostatních kapitol. Byla překontrolována kapitola „Certificates“ a „Completing Certificates“, 1.4 a 1.5.

Ing. Barbora Dobiášová

Ing. Anna Langpaulová

Setkání semenářských certifikačních autorit zemí EU a EFTA/EAA

Estonsko, Laulasmaa 3. – 6. 6. 2008

Počátkem června letošního roku se konalo pravidelné setkání zástupců semenářských certifikačních autorit zemí EU a EFTE/EAA. Program jednání této skupiny je složen z návrhů jednotlivých účastníků a ostatní státy mají možnost vyjádřit své zkušenosti k danému tématu. Stále častěji se objevují témata, na které je požadováno vyjádření všech účastníků, aby byla vytvořena společná tabulka. Takové materiály pak slouží jak k informaci o ostatních státech, tak k vytvoření jednotného postupu.

V letošním roce byla nejvíce diskutována tato témata:

Srovnávací polní zkoušky

Členské státy projevíly zájem o pokračování těchto zkoušek a jejich budoucí podobu, stanovení způsobu výběru odrůd určených k testování.

Výsledky předchozích zasedání a jejich forma do budoucna

Francie bude organizovat zasedání v příštím roce, a proto v rámci přípravy nadcházejícího zasedání vyzvala ostatní členské státy k diskusi o možnosti dalšího využití výsledků těchto zasedání, způsobu přípravy agendy a stanovení cílů budoucích setkání a jejich frekvence. Členské státy vyjádřily podporu každoročnímu konání, protože všichni považují za velmi přínosné osobní

kontakty mimo rámec oficiálních jednání a zároveň také podpořily zlepšení komunikace a výměnu informací mezi jednotlivými certifikačními autoritami. Jednou z možností je využití webových stránek ESCAA, které spravuje francouzská certifikační autorita. Na závěr této diskuse bylo odsouhlaseno urychlené zpracování závěrečné zprávy, její schválení elektronickou cestou tak, aby mohla být využita pro přípravu agendy zasedání v roce 2009.

Obchodování osivem nesoucím návesku OECD (dotaz Švédska týkající se vyjasnění pravidel pro obchodování osivem nesoucím návesky OECD na vnitřním trhu EU).

Jako podklad pro tuto diskusi byla brána v úvahu tato pravidla:

-Partie osiva vyrobená v čl. státě a označená náveskami OECD by neměla být obchodována na trhu EU;

- Partie osiva vyrobená mimo území EU a nesoucí návesky OECD může být přenávěskována EU náveskami pouze v případě, že u této partie dojde k egalizaci osiva s osivem vyrobeným v EU za účelem zlepšení klíčivosti osiva. Nejsou stanoveny žádné požadavky na množství (Rozhodnutí Rady 2003/17/EC, článek 3);

- Ve všech ostatních případech, partie osiva vyrobená mimo EU a nesoucí

návesku EU může být přenávěskována pouze OECD náveskami. (Nepřímo to souvisí s Rozhodnutím Rady 2003/17/EC, článek 3);

- Osivo vyrobené mimo EU, v zemi, která má udělenou ekvivalenci, může být certifikováno v čl. státě EU. (Směrnice 66/401/EEC, článek 5).

Výsledkem diskuse bude tabulka, která poskytne přehled názorů a postojů čl. států k výše uvedeným bodům a se kterou vás seznámíme v příštím čísle.

Označování osiva odrůd zemědělských druhů, které jsou v registračních zkouškách (2004/842/ES).

Rozhodnutí komise 2004/842/ES stanovuje podmínky (včetně návesek) pro uvádění na trh osiva odrůd, které jsou ve registračních zkouškách. Španělská delegace otevřela diskusi na téma stanovení podmínek pro předchozí generace tohoto osiva a potřeby harmonizace těchto pravidel na úrovni EU. Dále byla diskutována otázka možnosti provádět přenávěskování takového osiva a použití oranžových návesek pro účely označování osiva v množení. Z diskuse vyplynulo, že čl. státy cítí potřebu stanovení určitých pravidel pro předstihové množení.

Ing. Barbora Dobiášová

Ing. Monika Rubešová

Výsledky kontroly sadby brambor jiné země původu

Pro výsadbu v roce 2008 bylo kromě tuzemské sadby použito 6400,6 t sadby z jiné země původu, což představuje 910 partií. Většina sadby byla dovezena v dostatečném časovém předstihu, ale byly i partie, které byly

vzorkovány pozdě a jejich výsledky byly známy až po výsadbě. U některých partií bylo zjištěno vysoké procento napadení virovými chorobami.

Z dovezené sadby byly odebrány vzorky ze 117 partií na ELISA test, tj.

12,86 %. Partie odpovídající nižší kategorii byly 3, tj. 2,56 % a nevyhovujících partií, tedy partií se zjištěným napadením vyšším než 10 % bylo 5, tj. 4,27 %.

Ing. Barbora Dobiášová

Kategorie	Množství (t)	Počet partií			
		dovezených	testovaných	„sestupněných“	nevyhovujících
SE	287,7	63	23	1	0
E	2380,0	489	50	1	0
C1	2003,9	257	35	1	2
C2	1729,0	101	9	0	3
Celkem	6400,6	910	117	3	5

Pokyn k odběru vzorků sadby brambor z jiné země původu

Sadba brambor z letošního sklizňového roku vykazuje opět vyšší výskyt napadení virovými chorobami a tento problém rovněž jako v předchozích letech překračuje hranice republiky. Proto ÚKZÚZ, odbor OS ponechává výši kontroly ve stejném rozsahu jako v předchozím období. Pro včasnou a dostatečně účinnou kontrolu připomínám podmínky stanovené již v loňském roce, které se letos těsně před výsadbou potvrdily. Jsou to:

uskutečnit dovoz sadby v dostatečném časovém předstihu před výsadbou,

⇒ ohlásit dovoz bezprostředně po jeho uskutečnění,

⇒ sdělit přidělené tuzemské číslo dovozové partie do místa odběru vzorku, tj. do místa skladování. Nebude-li pracovník ÚKZÚZ znát toto číslo při odběru vzorku, neprovede vzorkování.

Vzorkovatelé označí odebraný vzorek sadby náveskou s červeným pruhem a ke vzorku přiloží originál (výjimečně kopii) návesky. U kopie musí být uvedeno barevné označení.

Vzor návesky vzorku:

Semenářský inspektor – popis, razítko datum a místo odběru
ÚKZÚZ, OS
Dovozce
Odrůda
Stupeň
Hmotnost partie
Číslo zahraniční partie
Přidělené číslo partie
Množitel

Intensita vzorkování:

1. Náhylné odrůdy: Adora, Almera, Amorosa, Antoinett, Arnova, Asterix, Carrera, Ditta, Everest, Evita, Friska, Gourmandine, Impala, Jelly, Komtesa, Korela, Nicola, Milva, Premiere, Ramos, Red Baron, Saturna, Signum, Sofia, Tosca, Vales Emerald, Velox, Victoria, Westamyl

SE a E	30%
C1	20%
C2	10%

2. Ostatní odrůdy (preferovat odrůdy, které byly do ČR dovezeny poprvé)

SE a E	15%
C1	10%
C2	5%

Maximálně bude odebráno 150 vzorků.

Výsledky zasílá dodavatelům neprodleně odbor OS Praha, a to e-mailem a následně poštou. Kopii pak zašle na místně příslušné regionální oddělení OS, které provedlo vzorkování.

Výsledky, které obdrží dodavatel, mohou být v případě vyššího výskytu viróz podkladem k reklamaci předmětné partie u zahraničního dodavatele.

Ing. Barbora Dobiášová

Novelizace semenářské legislativy

Novela zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů, prošla notifikací u EK a po parlamentních prázdninách bude zařazena na program jednání. V souvislosti s projednáváním této novely byly zahájeny práce na novele vyhlášky č. 384/2006 Sb. a dalších souvisejících předpisech, jako je např. Metodika zkoušení osiva a sadby.

Cílem novelizace vyhlášky je nejen zapracování nových evropských předpisů, ale rovněž některé drobné změny v rámci možností daných evropskou legislativou.

Novelizace Metodiky zkoušení osiva a sadby je nutná s ohledem na změny ISTA Pravidel.

O průběhu prací na jednotlivých

novelách vás budeme průběžně informovat.

Ing. Barbora Dobiášová

Termín podání žádostí o pověření

⇒ **laboratoře**

do 30.9.2008

⇒ **vzorkovatelé, přehližitelé**

do 31.8.2008

Termín teoretického přezkoušení:

12.10.2008

ÚKZÚZ
ODBOR OSIV A SADBY

Za Opravnou 4, 150 06 Praha 5–Motol

Telefon: (042) 257 211 749, Fax: (042) 257 211 748, E-mail: odbor.os@ukzuz.cz, www.ukzuz.cz